

Дійові особи:

ПАК ЕКСТЕДТ — студентка філології, донька професора з Упсали, по вуха закохана в Ейнара.

ЕЙНАР БУРЕ — кароокій моралістичний історик, великий любитель детективних романів.

РУТґЕР ГАММАР — новоспечений доктор історії літератури, власник дачі у Бергслагені.

АНН СОФІ ГАММАР — світловолоса й дуже жіноча дружина Рутґера.

КАРЛ ГЕРМАН ЛІНДЕНШЕ — популярний поет-модерніст.

ЛІЛЬ АРУСАНДЕР — незаміжня екстравагантна донька директора студії АТ «Люксфільм».

ДЖОДЖЕ (ДЖОРДЖ) МАЛЬМ — претендент на роль перших коханців у стрічках студії АТ «Люксфільм», білявий бог із прекрасним тілом і маленьким мозком.

МАРІАННА ВАЛЬМАН — чорнява темпераментна скульпторка та історик мистецтва.

ВІВЕКА СТЕНСОН — гостроязика ліценціатка з історії літератури, хронічно не встигає зі своїми науковими працями.

ПЮТТАН ГАММАР — сімнадцятилітня стокгольмська гімназистка. Знає, чого хоче.

КРІСТЕР ВІЙК.

Пролог

Дія відбувається за сніданком в Упсалі липневого ранку 1947 року.

Професор єгиптології Юганнес Екстедт старанно розгорнув серветку і стурбовано зиркнув з-під окулярів на свою єдину доньку.

— Не подобається мені все це, доцю. Ти ж зовсім не знаєш людей. А на острові, далеко від цивілізації...

— Любий татку, Бергслаген — це ж серце Швеції. Якби ти не був такий заклопотаний отими старими фотографіями...

— Дитинко, тут ідеться про зовсім не відомий досі ієрогліфічний текст, він справді...

— ...ти б не пропускав повз вуха, що останнім часом я не раз і не двічі торочила про Рутгера Гаммара...

— Гаммара? Гм. Це той стокгольмець, з яким ти пила каву в Ландингівій цукерні замість сидіти в бібліотеці й працювати?

— Дозволь тобі нагадати дві обставини. Рутгер Гаммар написав докторську дисертацію про Фредріку Бремер*. Твоя ж дочка силкується — досі без особливих успіхів — склепати ліценціатську працю про цю захопливу письменницю. І якщо та праця взагалі коли-небудь напишеться, то — тільки завдяки Рутгеру і кавуванню в Ландинга. До того ж Рутгер — дуже приємна й хороша людина, і в нього є жінка, страшенно...

— Я не знав, що ти знайома з нею.

— Таж я була кілька тижнів тому в Стокгольмі на обіді з нагоди Рутгерової дисертації.

* Фредріка Бремер (1801–1865) — шведська письменниця, суспільна діячка і феміністка. Виступала за права жінок і на захист тварин (*тут і далі — примітки перекладача*).

— І тепер Гаммари запрошують тебе на їхню дачу в Бергслагені?

— Так, але не розумію, чому ти з того не тішишся. Досить добратися поїздом до станції Форшгюттан, а на місце доведе моторкою Рутгер, бо Лільборген стоїть на острові посеред озера. Там вони єдині хазяї...

— ...за пів милі* до найближчого сусіда. Непогано, га? І як ото на думку спадає збудувати дачу в такій глушині?

— Рутгерові батьки живуть у Боргу, за кілька миль від Форшгюттана. Та й Анн Софі, здається, теж родом із цих країв.

— А решта гостей? Що вони за люди?

— Одного з них ти навіть мав би знати, хоча він належить до мого покоління, а не до покоління Нефертіті. Це Карл Герман Лінденше.

— Мгм. Це твій улюблений поет? Природа і кохання тарабарщиною, що зветься віршами?

— Ніяка це не тарабарщина. Карл Герман Лінденше — найвитонченіший з усіх наших творців інтимної лірики! Крім того, в нього докторат з історії літератури, хоч це й дуже дивно: коли тільки встиг? На вигляд йому більше тридцяти не даси... Що ти сказав?.. Так, приїдуть ще двоє науковців із Стокгольма. Отієї Ліль Арусандер я, вважаю, не знаю. Знаю лише, що руда і дуже ексцентрична. Ну і ще ліценціат Буре. Ейнар Буре.

— Та-а-ак?

— Так. Він сидів поруч зі мною на Рутгеровому обіді. Здається, Буре — Рутгерів друг дитинства. Високий, худий, карі очі, мало не чорні... Ти смієшся?

— Не сміюся, доню. Але я доходжу думки, що найкраще було б, якби ти таки поїхала. Хоч і порожньо буде без тебе.

— Таточку, ти просто скарб! Ти ж розумієш, як заманливо вирватися з Упсали в таку спеку. Не турбуйся.

* Шведська миля дорівнює 10,886 км.

У Лільборгені мені буде набагато спокійніше й краще, ніж десь на пляжі.

У відповідь професор склав серветку і виголосив про-рочі слова:

— Сподіватимемося на краще. Сподіватимемося. Але, будши тобою, я б не був таким упевненим...

Розділ 1

Спека була нестерпна. Поки в середу ополудні я на-решті добралася до Форшгюттана, мій ніс блищав від поту, кучеряве волосся позлипалось, а сукня безнадійно пом'ялася. Рвучко, з вищанням загальмував ідилічний поїзд, а мені забилося серце, коли на пероні з'явилися засмаглий усміхнений Ейнар і Рутгер. Обидва одягли білі шорти та білі теніски, й Рутгер, і без того високий, ви-глядав у тій одежині велетнем. Якось він сказав мені, що його зріст десь метр дев'яносто, а ось про вагу ніколи не обмовлявся. Мабуть, вага ця чимала, бо хоч, попри свої габарити, він доволі гнучкий і спортивний, однак видно, що кілька кіло жиру таки зайві. Тим часом Рутгер набли-жався до мене у своєму білосніжному «монті», а мені спало на гадку, яких зусиль треба докладати, аби рухати цим велетенським тілом. Тепер зрозуміло, звідки така характерна йому неквапність рухів.

— Ласкаво просимо! — радо вигукнув Рутгер. Напрочуд жвавві світло-сірі очі на його монументальному обличчі пускали бісики. Свіжий, випрасуваний, аж заavidки беруть, старанно причесане гладке чорне волосся.

Ейнар видавався худішим, ніж у фраку, але це міг бути обман зору від сусідства з приголомшливим Рутгером. Ніколи в житті не праглося мені так палко, як тоді, до-точити зо два дециметри до власного зросту. Я стояла в

сандаликах без підборів і не досягала обом чоловікам навіть до плеча.

Ми звернули на лісову дорогу. Сміючись, запитуючи й відповідаючи, я в той же час намагалася збагнути, чому це я — досить глянути на Ейнарові карі очі — почуваюся, як уперше закохана школярка. Ми ж зовсім випадково зустрілися на тому званому обіді, й тоді його поведінка аж ніяк не заохочувала до романтичних мрій. Якраз навпаки: того вечора мені довелося випити чашу розчарування, смутку і враженого жіночого самолюбства, бо він, хоч ми й були нерозлучні аж до п'ятої ранку, навіть не спробував поцілувати мене. Тривожна ознака, якщо врахувати, що молоді столичні науковці нічим не відрізняються від упсальських. І все-таки я йшла під високими кронами сосен по-наївному збуджена і щаслива, бо за плечима двигав мою дорожню сумку саме ТОЙ чоловік...

Я так і не збрала до купи тих плутаних думок, бо раптом ліс порідів і — перед моїми захопленими очима розпростерлася ваблива дзеркальна гладінь озера Увлонен. Невдовзі я вже зручно сиділа в елегантній моторці, розрізана нею навіл вода пінилася й бурувала, а ми тримали курс на темну смугу, яку я спершу взяла була за протилежний берег озера. Насправді це був Рутгерів острів.

— Як він зветься?

— Це єдиний острів на озері, тому тутешні люди звуть його просто Острів. Порівняно з озером він неприродно великий, є на ньому і гора, і ліс...

Рутгер розповідав про свої володіння, і неможливо було не відчувати трепетної любови та гордості в його неквапній, трішки сухуватій мові. Ще не ступивши ногою на острів, я вже ознайомилася з майже всіма визначними тутешніми місцями.

Увлонен багато чим відрізняється від інших озер. Формою він скидається на величезну грушу з хвостиком на північному березі, звідки ми щойно відпливли. Там в озеро

впадає річечка Форшгюттан, навколо її гирла зосереджені всі місцеві забудови. Тут же, на березі, й старовинна садиба — Увфаллет; а за кілометр-другий звідтіль, у лісі, це я вже знала, — Форшгюттан з поштою, залізницею, телефоном і крамницею. Майже все узбережжя озера поросло густим незайманим лісом. Увлонен простягається з півночі на південь, а на південному сході з нього витікає струмок. За якихось кількисот метрів у лісі він розливається в озерце, зване Лільшен, справжнісіньке золоте дно для любителів рибалити і печерувати раків.

Завдовжки Увлонен десь під милю. Дивно, що тут немає інших островів, крім одного великого — у південній частині озера. Отой клопоть суші займає собою майже весь широкий кінець «груші»; відстань від Острова до південного, східного чи західного берега ніде не перевищує восьмисот метрів. Натомість до Увфаллета значно далі — добрих пів милі.

Прудко мчала моторка, все вище здіймалися над водою сірі скелі північного берега Острова. Рутгер аж ніяк не перебільшив, коли вжив слово «гора». Усміхнувшись, він показав пальцем на обриви перед нами.

— На Острові дуже легко орієнтуватися: лише кілька бухт і заток порушують його чотирикутну форму, отож для щонайбільшої вигоди наших гостей ми облаштували чотири варті уваги туристів місця, по одному на кожний ріг Острова. На північно-західному розі є оглядовий майданчик на крутій горі, з нього, запевняю тебе, відкривається пречудовий краєвид на весь Увлонен. На північно-східному — ще крутіша гора, ми назвали її Стрімчаком... увага, незадовго ми її обігнемо... а далі, на південному сході — моя маленька човнова пристань.

У мить, коли наш човен обминав стрімкий північно-східний мис, я раптом вереснула з переляку. Перед нами з води вигулькнула прямовисна кам'яна стіна, а Ейнар гнав моторку їй у лоб... Аж побачивши його задоволену